

УДК 330.341.1

А. Ф. Колесников, Н. Б. Семеха

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МІСЦЕ І РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

A. F. Kolesnikov, N.B. Semeha

PLACE AND ROLE OF THE STATE IN PROMOTING INNOVATION OF NATIONAL ENTERPRISES

Багаторічна практика розвитку економіки провідних країн світу показала, що лише ринкові механізми не спроможні забезпечити очікуваний ефект. Без активної регулюючої ролі держави не може бути ефективною, соціально орієнтованою ринковою економікою. Тому немає жодної країни з високо розвинутою економікою, де держава знаходилася б осторонь від регулювання та стимулювання ключових соціально-економічних, у т. ч. інноваційних процесів.

Створення сприятливих умов для розвитку інноваційних процесів – насамперед турбота державних органів влади. Чітко сформована державна інноваційна політика забезпечує стабільний соціально-економічний розвиток економіки держави. Податкова та митна системи, забезпечення законодавством добросовісної конкуренції, охорони і захисту прав на інтелектуальну власність створюють у всіх учасників інноваційного процесу – науковців і винахідників, виробників та інвесторів – високу мотивацію до прискорення використання результатів наукових досліджень і розробок.

Проголосивши інноваційний шлях розвитку економіки, Україна послідовно рухається у цьому напрямку. Створення необхідної законодавчої та нормативно-правової бази провадження інноваційної діяльності є свідченням системного підходу до забезпечення реалізації задекларованих цілей. Разом із тим проблем у інноваційного розвитку як національної економіки, так і її окремих регіонів, галузей, підприємств залишається немало, і розв'язати їх без участі держави неможливо. В умовах становлення ринкових відносин однією з головних передумов інноваційної діяльності будь-якої з галузей національної економіки є її фінансова підтримка зі сторони держави або бізнесових структур. Держава може використовувати різні форми забезпечення активізації інноваційної діяльності. Показовим щодо цього є досвід економічно розвинених країн у даній сфері. Зокрема США та Велика Британія підтримують інноваційну діяльність за рахунок низького рівня оподаткування корпорацій. У Німеччині, Іспанії та Італії низькі ставки базових податків доповнені спеціальними системами заохочування ризикових проектів.

Як відомо, вихідні правові передумови державної інноваційної політики закладено в Конституції України, стаття 54 якої гарантує громадянам свободу наукової, технічної, а також інших видів творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав. У цій самій статті визначено, що держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством.

Національне інноваційне законодавство (інколи дублюючи окремі статті) включає норми Конституції України, Господарського кодексу, Закону України «Про інноваційну діяльність», Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні», Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Закону України «Про інвестиційну діяльність», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» та інших нормативно-правових актів, які визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, передбачають форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом.